

LÄKEMEDELSBEHANDLING AV ÄLDRE

- Den gamla patienten –Vårdens största utmaning
- Det normala åldrandet leder till nedsatt funktion i alla organsystem
- Åldrandet leder till ökande funktionella skillnader mellan individer
- Kronologisk ålder är ofta vilseledande

DEN GAMLA PATIENTEN

- 80+ blir dubbelt så många –från 470 000 till ca 900 000 år 2050
- 90+ tredubblas från 70 000 idag till ca 200 000 år 2050
- 100+ har fördubblat på 10 år

DEN GAMLA PATIENTEN

- På 10 år ökat med 150% har antalet 90+ med höftfraktur
- Människor med demens ökar från 160 000 till ca 300 000 till 2050?
- Höftfrakturerna ökar från ca 19 000 till 30 000 till 2050?

DEN GAMLA PATIENTEN

- Symtombehandling kan var livsfarlig för den gamla människan.
- Kan fördröja /förhindra upptäckt av komplicerande sjukdomar.
- Leder till förlängda vårdtider och ökande kostnader.
- **BEHANDLA INTE EN EVENTUELL BIVERKAN MED YTTERLIGARE LÄKEMEDEL**

DEN GAMLA PATIENTEN

- Det normala åldrandet- tolkas som symtom på
- Hjärtsvikt
- Hypertoni
- Demens
- Reumatism

DEN GAMLA PATIENTEN

- Åldrandet leder till förändrade sjukdomssymtom vilket kan orsaka feldiagnostik- överdiagnostik, underdiagnostik
- Depression
- Kärlkramp
- Hjärtinfarkt
- Akut buk etc
- Förvirring får aldrig behandlas utan utredning

DEN GAMLA PATIENTEN

- Åldrandeförändringar som påverkar läkemedelsbehandlingen.
- Förändrad absorption
- Förändrad distribution- minskad andel kroppsvatten
-ökad andel kroppsfett
- Förändrad metabolism
- Förändrad utsöndring
- Förändrad receptorkänslighet

DEN GAMLA PATIENTEN

- Förändrad absorption
 - 1. Nedsatt tuggförmåga och salivproduktion
 - 2. Sväljningsbesvär och rubbad funktion i matstrupen
 - 3. Nedsatt saltsyreproduktion i magsäcken
 - 4. Nedsatt motilitet och tömningshastighet
 - 5. Nedsatt blodflöde till mag-tarmkanalen
 - 6. Minskning av antalet absorberande celler

DEN GAMLA PATIENTEN

- Förändrad distribution
- -Minskad andel kroppsvatten
- -Ökande andel kroppsfett
- -Nedsatt genomblödning
- -Minskning av transportproteiner

DEN GAMLA PATIENTEN

- Förändrad metabolism
- - Levern har stor reservkapacitet
- - Leverblodflödet minskar med ca 40% från 20- 70 år ålder.

Läkemedel, alkohol och rökning kan påverka levermetabolismen

DEN GAMLA PATIENTEN

- Förändrad utsöndring (vattenlösliga LM)
- -Njurfunktion-glomerulär cirkulation

	Kvinnor		Män	
• Ålder	30	80	25	75
• Kreatinin-Clearance	95	40	110	60
• Serum-krea	90	105	105	100
• T/2 för PC (minuter)	25	55	20	40

DEN GAMLA PATIENTEN

- Förändrad utsöndring (fettlösliga LM)
- Diazepam (Valium Stesolid)
- Ålder 20år 80år

- T_{1/2} 20 tim. 60 tim.
- Stor risk för ackumulering. Använd kortverkande Benzodiazepiner.
- Det är dock små skillnader i serumkoncentration vid enstaka doser

DEN GAMLA PATIENTEN

- Förändrad receptorkänslighet
- Effekt och biverkningar som regel vid lägre serumkoncentrationer hos äldre
- Förändrad receptorkänslighet
- Ökad affinitet till receptorn

DEN GAMLA PATIENTEN

- Kunskaper om läkemedlets verkan och biverkningar viktigt vid behandling av äldre
- Välja preparat med lämplig biverkningsprofil respektive undvika läkemedel med olämplig biverkningsprofil

DEN GAMLA PATIENTEN

RISKFaktorER VID LÄKEMEDELSBEHANDLING AV SJUKA GAMLA MÄNNISKOR

- Nedsatt absorption
- Muntorrhet
- Sväljningsvårigheter
- Achyli
- Förändrad ventrikeltömning
- Förändrad tarmmotorik

DEN GAMLA PATIENTEN

Riskfaktorer forts.

- Avmagring-Hypoalbuminemi
- Rubbad elektolytbalans-diuretika, intorkning
- Nedsatt njurfunktion
- Nedsatt leverfunktion
- Flera sjukdomar -flera läkemedel -interaktioner

DEN GAMLA PATIENTEN

RISKFAKTORER forts.

- Alkohol och tablettmissbruk
- Demens, depression, nedsatt syn, nedsatt balans etc
- Läkemedelsintolerans

DEN GAMLA PATIENTEN

- "TERAPIREGLER"-GERIATRISK FARMAKOLOGI
- -Det finns inga läkemedel mot själva åldrandet
- -Förlängning av livet inget självändamål
- -Läkemedlet skall förbättra livskvaliteten
- -Flera olika sjukdomar kräver prioritering av läkemedel

DEN GAMLA PATIENTEN

- "TERAPIREGLER" forts:
- -Så lågt antal läkemedel som möjligt
- -Så få dagliga doser som möjligt
- -Utsättningsförsök av läkemedel som saknar adekvat dokumentation om effekt
- -Patientinformation, hjälpmedel etc.
- -Fallolyckor se över patientens läkemedel

DEN GAMLA PATIENTEN

Olämpliga Läkemedel

- -Läkemedel med antikolinerg effekt
- -Antidopaminerga läkemedel
- -Antihistaminerga läkemedel

DEN GAMLA PATIENTEN

- Noggrann utredning
- Utred orsak till symtom - inte bara symtombehandling.
- Anpassa dosen individuellt.
- Prioritera viktigaste behandlingar
- Följ alltid upp såväl effekt som biverkningar

DEN GAMLA PATIENTEN

- Demenssjukdomar leder till sänkt kramptröskel- ökar risken för epilepsi
- Många läkemedel sänker kramptröskeln ytterligare:
- Neuroleptika, Antidepressiva, Bromsmediciner

DEN GAMLA PATIENTEN

- Fallolyckor har oftast en orsak och bör betraktas som ett akut sjukdomssymtom eller läkemedelsbiverkan tills motsatsen har bevisats:
 - Läkemedel
 - Infektioner
 - Epilepsi
 - Stroke

DEN GAMLA PATIENTEN

- Biverkningar
- Merparten av biverkningarna inträffar vid behandling med höga doser.
- Vanliga , hypovolemi, metabola Elektrolytrubbningar.
- Ganska vanliga Illamående kräkningar

DEN GAMLA PATIENTEN

ANNORLUNDA BIVERKNINGAR HOS GAMLA MÄNNISKOR

- Förvirringstillstånd
- Hallucinationer, minnesstörningar
- Sömnstörningar
- Mardrömmar, andningsuppehåll
- Depression
- Förstoppning
- Fallolyckor

DEN GAMLA PATIENTEN

- De vanligaste läkemedlen som gamla använder är bara utprovade på unga män
- Nyare läkemedel som är utvärderade på äldre inkluderar bara "friska" äldre.
- Negativa studier publiceras inte
- "Oetiskt att pröva läkemedel på äldre-de får så många biverkningar"
- Tack för mig

